

A MEGHASONLÁS POKLA

A Kohlmark felől közeledett a Ballhausplatz felé. Vegyes érzelmek kavartak benne, azonban igyekezett ezeket elnyomni, mert eltökélt szándéka volt: érzelemmentesen viszonyul mindenhez. Már csak azért is, mivel fogalma sem volt: élete csúcspontja, hogy Bécsben sétálgathat, vagy pont ellenkezőleg.

– Én egy hős vagyok – mormogta magában, miközben a Burg felé közeledett, de elhatározta, inkább kerülni fog, mert benne azért van büszkeség. Kissé homályos volt, hogy mire is annyira büszke, de nem akarta felesleges fejtörőkkel bonyolítani az életét.

– Én egy hős vagyok – és ez az egy minden kétséget kizáróan biztos volt.

Ez 1853. szeptember 29-én reggel 9-kor történt. Dél előtt 11 órakor azonban már idegösszeomlással állt a Ballhausplatzon.

Ez tulajdonképpen a vége ennek a történetnek, de egyszerűen pimaszságnak tűnik úgy kezdeni egy narrációt, hogy szertartásosan jött lefelé a lépcsőkilépőről a dagadt Buck Mulligan, majd ezer oldalon keresztül arról pófázni, hogyan telik egy napja Leopold Bloomnak Dublinban. Ki a fenét érdekel? Még hogy bikaszarv, lópata, szászmosoly?! Vagy: béklyóban ülnek az elpótyált lehetőségek tömlőcében. Mi az az elpótyált? Senki sem tudja. De sebj! Haladjunk tovább! És mindez csak azért, mert a kiadók fittyet hánytak a szerző kéziratára, az meg annyira berágott, hogy kitalálta, kitől az egész világirodalommal és az összes többi hülye sznobbal, amikor ír egy olyan regényt, amely valójában nem más, mint egy óriási blöff. És igenis igaza van Borgesnek, felesleges végigrágnunk magunkat az egész szócséplésen, bőven elég, ha az utolsó pár oldalt elolvassuk, már csak azért is, mert élő és épelméjű ember még sohasem jutott el az olvasásban az elejétől a végéig. (Itt az élő nem csupán egy eltévedt jelző, amely véletlenül bukkan fel a szövegben, hanem szinte ez adja az esszenciáját ezeknek a mondatoknak, hiszen senki sem lehet száz százalékgig biztos abban, hogy él. És ez nem valami szőrszálhasogató filozófiai nyavalygás, hanem maga a testté lett kozmikus félelem.) Így aztán Joyce ahelyett, hogy a pokolba vezető út egyszerűbb módját választotta volna, és besétál a szerkesztőségbe, ahol egy rézna-

gyítóval simán agyonveri a kiadóját, inkább megírt egy ezeroldalas zagvaságot. Mindenki sokkal jobban járt volna az első megoldással.

Azonban hol van az megírva, hogy egy hős nem szenvedhet neurózistól, ami ráadásul elpótyált. Gondoljunk csak Lenkey tábornokra, aki egyszerűen fogta magát, és megbolondult. De Haynau résen volt, és nem hitt ebben a legjobb pillanatban jött elmemegroggyanásban, és ezért esze ágában sem volt ilyen csip-csup marhaság miatt elhalasztani a tábornok jól megérdemelt kivégzését.

– Itt nincs felmentés a szimulánsoknak – csapkodta az asztalt a tábornoszernagy, aki nem az a meghátráló típus volt, nemhiába nevezték hiénának. Megjegyzem, a hiéna sajtója nem túl hízelgő, mindenféle rondaságot terjesztenek róla már az Ókor óta, és ezzel nem volt másképp Haynau sem. De mint tudjuk, az emberek hajlamosak mindenféle ostobaságot összeirkálni. Sajnos azonban ezen semmi sem tud segíteni, mint ahogy a félelem ellen sincs orvosság. Így a tábornoszernagy ezredorvosa csak hümmögött, hímezett-hámozott, de nem volt mersze semmiféle diagnózist felállítani Lenkey tábornok priccse kikötözött teste felett, amelyre azért volt szükség, mivel a 'rebellis disznó' letépte magáról a ruhát, és október elején az aradi várőrön kissé hűvös már. Elhívták a városban praktizáló helyi orvost, csak azért, mert W. főhadnagy akadékoskodott, mondván megbomlott elméjű embert nem lehet kivégeztetni.

– Miért nem? – üvöltötte a tábornoszernagy, és kilátásba helyezte, hogy a sokat okvetetlenkedő tisztet is azonnal lelöveti.

A doktor éppen vacsoráját fogyasztotta felesége és két gimnazista korú fia társaságában – marhaszögy babérleveles mártásban –, amikor a cseléd-lányt az ajtóban félretolva benyomult négy fegyveres katona az ebédlőbe. A doktorné felsikoltott, majd megragadva gyermekeit kirohant, hogy nagyanyjától örökölt damasztabroszok közé rejtve a szekrénybe zárja őket. A doktort megbénította a rémület, egy hang sem jött ki a torkán. Az egyik katona valamit mondott, de az orvos gondolatai az éjjeliszekrény mögé rejtett pisztoly körül keringtek, és kétségbeesetten járatta az agyát, hogy milyen ürüggyel tudna engedélyt kérni a távozásra, és akkor egy kis szerencsével golyót röpíthetne a fejébe. Elképzelte, mi lesz a feleségével és a gyermekeivel nélküle, ettől egy percre megtorpant, de utána csak arra jutott, hogy teljesen mindegy, hogy ő vagy Haynau helyezi el az ólmot a koponyájában. Ekkor már üvöltött az őrzővezetője, és a doktor nagy nehezen felfogta, beteghez hívják. Ekkor eszmélt. Vette a kabátját és a táskáját. Elmenőben még

odavetette a lánynak, hogy ha éjfélig nem jönne haza, fogadják meg a szomszéd fakereskedőt, és menjenek Temesvárra a testvére házába.

Ebből csak az a tanulság, hogy nagyon meg kell választani az idegösszeomlás helyét és idejét, mert egy felületes léhaság nyomán borzalmas bonyodalmak kerekedhetnek. És a Ballhausplatzon kifordulni önmagunkból nem éppen a legalkalmasabb hely és főleg nem a fent jelzett napon és időben. Erről természetesen csakis a bürokrácia tehet. Mert a hivatalok az emberi lélek felőrlői. És aki már akár egyszer is járt hivatalban, ahol hivatalos úrlapok tömkelegét kell kitölteni, majd örökkévalóságnyi időt kell várakozással tölteni, az tudja, hogy miről beszélnek. Ezért a rutinosabbak úgy érkeztek Bécsbe, hogy legalább félévet szenteltek az ügyes-bajos dolgaik elintézésére. De mit tudnak a hősök a hivatalok kibogozhatatlan, labirintusszerű mechanizmusáról. Másnak sincs halvány fogalma sem erről, de ők legalább megfelelő alázattal közelednek a problémához, mert ebben az esetben a túlzott elbizakodást végzetes bukás követi. Szóval sokkal egyszerűbb az októberi ködben emberekre vadászni az erdőben, mint meglágyítani az istentelen bürokraták szívét. Ha a beálló katasztrófa pillanatában még józan ítélőképessége birtokában lett volna Janku Ábris, akkor azonnal rájöhetett volna, hogy ezt bizony neki előre megjósolták. De az idegösszeomlás az az állapot, ami után az ember először csak sír, majd mikor már elfogytak a könnyei, hirtelen előnti a boldogság, utána végtelen nyugalom járja át a lelkét, és semmi sem fogja többet érdekelni. Ábris is ebbe a lelkiállapotba került.

Bezzeg a régi szép időkben – ennek a történetnek az elején – még vidáman lovagolt a havasokban, nem kellett egyetlen formanyomtatványt sem kitölteni vagy kockafejű hivatalnokokat gyözködni, hogy ő igenis egy hős, aki méltó a némi pénzadomány formájában kifejezett elismerésre. De sosem azt kapjuk, amit szeretnénk, sőt még azt sem, amit megérdemlünk, és erre a legjobb példa Ábris kebelbarátja, Axente, aki egy igazán szorgalmas ember volt, senki sem bújhatott el előle az erdőbe anélkül, hogy ő ne találta volna meg a menekülőket, mert nála senki sem volt buzgóbb a szökevények felkutatásában és a belek kiráncigálásában. Ez az ember békés öregkorában szendergett örök nyugalomra, unokái kezét szorongatva.

A lényeg: azt tartják, az ember bármihez hozzá tud szokni, csak időre van szüksége. Márpedig a politikában sok minden van, csak éppen idő nincs, mivel rém hirtelen változások követik egymást minden előjel nélkül, és a gyanútlan állampolgár csak egy pillanatra fordítja el a fejét, és ábrándozik el a természet szépségén, és azalatt a tegnapi hősök már árulók, az ellenség jó barát, és a régi hazugság igazsággá válik.

Ábris kálváriájának is ez volt az okozója. Először is alig akarták beengedni a kancellária épületébe. Az őt valami rémséges tájszólásban motyogott érthetetlen szavakat, amiből egy kukkot sem lehetett kihámozni. Ábris hamar elvesztette a türelmét. Félretéve a nagy nehezen magára erőszakolt képmutató udvariaskodást, úgy üvöltözött azzal a bamba ajtónállóval, mint bármelyik felbőszült háziasszony, akinek az egyetlen esélye a közszereplésre a zalatnai heti vásár. És pont ezért még a legkisebb hajszalér is megfeszül benne, amikor szócsatába kezd egy hozzá hasonlóan elhanyagolt feleséggel egy mázos csupor felett vitatkozva, majd amikor már hazafele tartanak, pihegve vallja be férjének: soha életében nem szórakozott még ilyen jól, és alig várja a következő alkalmat. A szegény férje pedig csak azon töri a fejét, vajon hogyan fog tudni ezek után az emberek szemébe nézni. De persze a kibicnek semmi sem drága, így Ábris sem zavartatta magát, hanem szabadjára engedte minden indulatát, amely korábban annyi hasznot hajtott a birodalom számára. Azonban azok az idők már elmúltak. Minden megváltozott. Ellenben ezt Ábris nem tudta. Csak akkor kezdett el gyanakodni, hogy itt valami nem stimmel, amikor már ott állt a titkár előtt, aki úgy méregette az alkalmatlankodót, mintha cipősarkát vizsgálgatná, miután lócitromba lépett.

– Igen? – kérdezte olyan pökhendi kivagyisággal a tintanyaló, hogy legszívesebben mélyen a gyomrába dőfte volna az övében megbújó tört, majd miután a penge átjutott a legpuhább részeken, és elérte az első akadályt, oly szívesen megforgatta volna, hogy örökre letörölje az arcáról a fölényeskedést.

– Én vagyok – mondta Ábris, mert valami miatt úgy vélte, őt mindenki ismeri Kolozsvár és Bécs között.

– Igen? – húzta fel a szemöldökét vérbőszítő módon a kancellária titkára.

Ábris mély levegőt vett.

– Én vagyok az – és a nyomaték kedvéért méltóságteljesen az övéből kilógó törre tette a kezét –, a havasok királya.

A hivatalnok a felhúzott szemöldöke mellé a homlokát is ráncolni kezdte. Régi bútordarab volt, sok vihart megélt már, beleértve holmi forradalmakat is. Szóval nehéz volt meglepni.

– A havasok királya... a havasok királya... Esetleg van valamilyen okmánya?

Ábrist a guta kerülgette, de mivel senki sem vádolhatta azzal, hogy ne volna nagyvonalú, a körülménykehez képest rezzenéstelen arccal – minden izom remegett a sarka és a feje búbja között – átnyújtott egy kissé megsár-

gult és igencsak gyűrött papírt. A kockafejű titkár kényeskedve, az ujjbe-
gyeivel vette át az inkriminált dokumentumot, és olyan óvatosan hajtogat-
ta szét, mintha az bármelyik pillanatba ezer darabra eshetne szét.

– Ez cirill betűs?

Ábris boldogan bólintott, és majd szétvetette a jókedv, hogy sikerül vég-
re csapást mérnie erre a karót nyeltre. A titkár azonban, mint régi motoros,
nem volt az a kétségbeesős fajta.

– Ez – adta vissza megvető mozdulattal – itt nem érvényes. Itt. Ebben
a birodalomban. Nálunk. Errefele.

Majd monoton hangon tájékoztatta a havasok királyát a hivatali ügy-
intézés módjáról.

– Én nagy szolgálatot tettem a birodalomnak – szakította félbe Ábris.
A tintanyaló mély levegőt vett. Tisztában volt vele, képtelenség megértet-
nie ezzel a hegyi vademberrel, hogy a csahos kutya nagyon hasznos háziál-
lat, de amikor már nincs szükség rá, akkor láncra kötik, és az udvar végé-
ben, távol mindentől az öreg körtefához erősítik, hogy ne zavarjon senkit.
Így aztán a havasok királya nem is követhetett volna el nagyobb ostobasá-
got, minthogy Bécsbe jöjjön apanázsért kuncsorogni, amikor még Haynau-
ban is volt annyi realitásérzék, hogy egy nyugodt éjszakán jobblétre szen-
derüljön, ezzel sok kellemetlen helyzettől megóvva a birodalmat. A legjobb
és legeslegegyszerűbb megoldás természetesen az lett volna, ha Janku
Ábris is követi Haynau táborszernagy példáját, de ilyen javaslattal előállni
hivatalosan magától értetődően még a kancellárián sem lehetett, hiszen a
bürokrácia csak nagyon szélsőséges esetekben szólhat bele az alattvalók mi-
nél hamarabb elhalálózásába.

– Kérem – mondta a tintanyaló –, folyamodványával a Guberniumhoz
célszerű fordulnia. Lehetőleg német nyelvű fogalmazvánnyal, megfelelő
formátumban elkészítve. Majd illendő módon várakoznia kell, mint min-
denki másnak. Ideális esetben az eljárás gyorsan végbemegy, és félév múl-
va majd választ is fog kapni, de ha valami miatt elhúzódik, akkor akár két
év is lehet belőle. De semmi ok sincs az aggodalomra, mert egy biztos:
előbb-utóbb lesz megoldás az ügyben, mert ebben a kérdésben mi nem is-
merünk tréfát.

De Ábrisunk, a havasok királya még ekkor sem kapott idegösszeom-
lást, bár maga sem tudta, hogyan keveredett ki a kancellária épületéből. Az
utcán egy kedves fiatalember se szó, se beszéd, karon ragadta, és mintha már
ezer éve ismernék egymást, drága barátomként melegen magához ölelte.

– Ne törődjön ezekkel! – mondta az idegen, miközben földrögök gurultak ki a kabátjából, és a szakála is meglehetősen porosnak tűnt –, mind-egyik guillotine-t érdemelne.

Kedves Ábrisunk csak ekkor vizsgálta meg magának jobban ezt az okvetetlenkedőt, és amikor felismerte, akkor kapott idegösszeomlást. Az meg csak fennhéjázva legyintett:

– Potomság az egész!

*

Szomorú őszi nap volt. A valószínűtlen érzések napja. Mikor oly sok minden történik egyszerre, hogy nem igazán van időnk felfogni és megérteni az események sodrásában, mi is zajlik körülöttünk, és ha ehhez még hozzávesszük Szendrey Júlia neurotikus vergődését a halál és Petőfi Sándor forradalmi költészete között, nem meglepő, ha a nemzet özvegye egyszerűen sírva fakadt, amikor Lichtenstein herceg egy kapualjba berántva, tisztességtelen ajánlatot tett a fiatalasszonynak. Petőfi ezt a Barátok-templomához lapulva nézte végig, mert amióta átjárta a szívét egy kozák szuronya, amely ugyan nem okozta halálát, de a praktikus gondolkodású ellenség mégis úgy gondolta, hogy neki kampec, és csak szívességet tesznek vele, ha a tömegsírba a már egymásra dobált testek legtetejére teszik, mert elvégre ő még mindig él. Szóval miután rátolták a földet, és egy rövid fuldoklás után végképp átadta lelkét teremtőjének, azt a rossz szokást vette fel, hogy kísértett. Erről akkor még nem sokan tudtak, mivel még reménykedtek a költő csodás visszatérésében, mint ahogy azt Szendrey Júlia is tette, de minden reménye elszállt, amikor az idősödő herceg kedves hangon megnyugtatta: semmitől sem kell tartania, remek életet tud neki Bécsben biztosítani, és a felesége sem fog botrányt csapni, mivel már hozzá van szokva az ilyen helyzetekhez. Petőfi viszont nem volt hozzászokva, hogy más férfiak az ő feleségét csábítgassák, ezért elhatározta, ronda bosszút fog állni a vén kéjencen. Ebben jó adag önzés volt. Mert ez a kísértés: az önzés magasiskolája. Mert azt hisszük: ha ugyanúgy látunk, érzünk, mint életünkben, attól máris jogunk van részt venni benne. Pedig nincs. Azonban ezt egyik kísértő szellem sem látszik megérteni, és ebben a tekintetben teljes mértékben az élőkre hasonlítanak.

Szendrey Júlia – akinek nem sok érzéke volt az élethez és még kevesebb a férfiakhoz – sírva rohant el, azt a nem nagyon eredeti ötletet forgatva elméjében, hogy ő azonnal tört döf a szívébe. Mert minden sutasága ellenére, azt még ő is megsejtette: szinte megvalósíthatatlan feladat emberi méltóság-

gunkat megőrizve végigélni az életet. Hiszen nincs megalázóbb helyzet a világrajövetelnél és a halálnál. A kettő között eltelt idő meg említésre sem méltó. Talán ebben az egyetlen dologban könnyebb a nőknek, mert nekik van alkalmuk megtapasztalni a születés agóniáját, tekintve, hogy senki sem emlékszik a sajátjára. Ami szinte érthetetlen is, hiszen van-e ennél fontosabb momentum az életünkben. Csak a halálunk, amiről már kazalnyi élményünk van, de csak a felhőkön lábukat lógató angyaloknak tudjuk elmesélni azokat. A baj csak az, az égi lényeket egy percig sem hatja meg a halandók haláltusája, inkább arra kíváncsiak, mi a legújabb divat Pesten. Ott bizony akkoriban egy Haynau nevű divatdiktátor határozta meg a stílust, akinek kedvenc haute couture-je az akasztás és Kufstein volt. Nem túl eredeti, azonban annál hatásosabb. Azonban szellemeket nem lehet kivégeztetni, sem bezárni. Lichtenstein herceghez tehát betoppant egy fiatalember azzal, hogy biztos adatokkal tud szolgálni az eltűnt rebellis költő hollétéről.

A herceg a beszélgetés után úgy érezte, hogy gutaütést kap. De csak majdnem. Sajnos végül nem kapott. Pedig nagyon jól jött volna! Csak mindig ott van az a fránya majdnem. Mert a jó dolgok mindig csak majdnem történnek meg, de aztán mégsem, esetleg talán, de az az egy biztos, kevés hiányzott az úgyszólván csak-csak nemhez.

Az egész találkozás így zajlott le: a herceg magabiztos volt, hiszen nincs hatásosabb afrodiziákum, mint a mások élete és halála fölött gyakorolt hatalom. A váratlan vendég viszont flegma volt, egyrészt mert ez volt az alaptermészete, másrészt egy kísértet már semmit sem veszíthet, hiszen, ami a legfontosabb, az már úgysem az övé, más szóval a kibicnek semmi sem drága. A rendkívül sovány és beteges külsejű fiatalember, aki a feje búbjáig sáros volt, és akiből megállás nélkül potyogtak a göröngyök – az élve eltemetés kellemetlen mellékhatásai, amiről persze a hercegnek halvány sejtelme sem lehetett –, hanyag eleganciával vetette be magát a herceg gyönyörű barokk faragású karosszékébe, amely arany virágos, bordó selyemmel volt kárpitozva. De a rebellis disznót ez nem látszott izgatni, csak lendületesen átdobta bal lábát a jobb térdén, és úgy nézett körbe, mintha kifogásolná, hogy eddig még nem kínálták meg semmivel.

– Én vagyok Petőfi – mondta, és úgy nézett a hercegre, mint aki azt várja: a másik azonnal halva váltan fordul le a székéről.

Lichtenstein ennél persze sokkal prózaibb lélek volt, és esze ágába sem volt sehova sem fordulni, hanem az járt eszében, hogy felragyogott szerencsecsillaga, hiszen nem múlt el nap, hogy ne került volna szóba ez az elve-

temült. Mindenki úgy vélekedett, nem érhetné nagyobb áldás őket, hacsak nem kerülne elő végre Alexander Petrovics akár élve, akár halva. A herceg nem mert örülni, mert attól tartott, szertefoszlik a ványadt fiatalember, mint egy bugyborék, így inkább az óvatosságot választotta.

– Mit tud felhozni a mentségére? – kérdezte szigorú hangon a rebellistól. Érezte, hogy itt minden szó vagy mozdulat végzetes lehet, de közben már egy szép és ünnepélyes akasztásról ábrándozott, ahova ő teljes glédában, karján a vonakodó özvegygel mint az esemény hőse vonulhatna be. Bécsben minden szalonban az ő talpraesettségét kommentálnák, hogy milyen hatékonysággal tudott eljárni egy ilyen kényes ügyben, mint amilyen a lázadó költők kivégzése.

– Hölgyeim és uraim – képzelte magát Lichtenstein Windischgrätz hercegné szalonjába bécsi kiválóságok által körbevéve – az ilyen helyzetek mindig nagymérvű elővigyázatosságot igényelnek, de talán nem tévedett nagyot őfelsége, amikor engem nevezett ki Pest városába a rendet felügyelni – ennél a pontnál mindenképpen indokolt lett volna egy torokköszörülés, hogy hallgatóságának legyen ideje felkészülni –, én rögtön tudtam, amikor azt a fiatalembert megláttam, hogy nekem jutott az a megtiszteltetés, hogy végső csapást mérjek a lázadókra.

Itt viharos tapsal jutalmazhatta volna őt a hálás bécsi társaság, miközben ő meg szerényen jobbra-balra hajladozva exkuzálja magát, hogy ugyan mindez a korona dicsősége, neki egész egyszerűen vakszerencséje volt.

Ünnepélyesen állt fel, kihúzta magát, és dörgő hangon jelentette ki:

– Alexander Petőfi hazaárulás és felségsértés büntetében vétkesnek találattatik, így azonnal vasra veretik.

Azonban a szemtelen és fülig sáros rebellis nem tűnt túl megindultnak a bejelentéstől. Sőt! Egy pillanatra olyan volt, mintha pofátlanul elmerengett volna abban a drámai feszültségben. A herceg ebben egyáltalán nem tévedt. A kísértet éppen azon búsongott semmibe révedő tekintettel, hogy mennyire nevetséges ez az egész, hogy idejött a hóhér főhadiszállására féltékenységi jelenetet rendezni ennek a vén csontnak, aki olyan, mint valamiféle kivénhedt kakadu egy vándorcirkusz nézőcsalogató látványosságai egyikeként. Habár ő sem volt éppen irigylésre méltó helyzetben, hiszen nincs szánandóbb a felszarvazott férjeknél. Még akkor is, ha azok a férjek megváltozott minőségében intézkednek. Szeretett volna kilépni önmagából. Ez persze már a lehetetlenség fokozása lett volna, és ez csak látszólag tűnik képzelenségnek. Látszólag. Ugyanis a másik oldalról nézve alapvetően minden

csakis kizárólag rém nevetséges lehet: forradalmak, felszarvazott férjek, hősi hallottak, bármilyen szörnyűséges börtön és túlfűtött vénemberek.

– Én Lichtenstein herceg vagyok – mondta a más férfiak feleségét csábítgató matuzsálem.

– Én utálok a hercegeket – mondta a kísértet. És ez igaz volt. Jobban mondva a megboldogult Petőfi Sándor valamikor, még amikor izgatott lelkiállapotában, de még élő formában jött-ment ebben az árnyékvilágban, valóban ki nem állhatta az arisztokratákat.

– Csak a saját helyzetét súlyosbítja – próbálta megőrizni nyugalmét Lichtenstein herceg, és behívta az őrséget, hogy ígéretéhez híven vasra verjék a lázadót. Azonban amennyire egyszerűen történnek a dolgok egy fergeteges katonai győzelem után a nyerteseknek, annyira hatalmas gikszer zűrös ügyekbe keveredni kétes egyénekkel, és nincs kétesebb azoknál, akik csak illetlen jelenlétükkel zavarják meg az élőket sürgésforgásukban.

A szobába benyomuló katonák senkit sem láttak.

– Azonnal fogják el ezt az egyént – mutatott megvetően a legszebb karosszékében szemtelenül terpeszkedő rebellisre. A katonák azonban nem láttak senkit. Pedig nagyon néztek, mert egy herceggel mégsem lehet pacakázni, főleg ha az illető Haynau táborszernagy legfőbb bizalmasa. Haynau-nál márpedig senki sem volt félelmetesebb.

– Kedvenc időtöltése – mesélte az egyik cseh dragonyos, aki Bresciában is ott volt, így közelről figyelhette meg feljebbvalója a birodalom által olyan hatékonyan ítélt működését – az ítélethozatal után személyesen kitépni áldozatainak szívét, és miután ezeket felakasztják, főbe lövik meg ilyesmik, addig ő a markában tartja a még mindig pulzáló szervet, amelyet a rebellisek elhalálózása után szájába vesz, és órákon keresztül csócsál, egészen addig, amíg érzi a vér és az élet ízét benne.

Mondjuk ez a dragonyos nem éppen a legmegbízhatóbbak közül való volt, hiszen az elfogott honvédekről azt terjesztette, hogy kutyafejűek és tüzet okádnak, mint a sárkányok a mesében. Szóval a Lichtenstein herceg irodájába benyomuló katonák nem láttak egy darab rebelist sem, pedig még az asztal alá és a függöny mögé is benéztek, de egyikük sem mert véleményyt alkotni, csak hümmögtek.

– Mire várnak maguk, félnótások?!!! – üvöltötte a szerencsésjétől megrészegült herceg –, azonnal kapják el a grabancát ennek a lázadónak.

A lázadó nem tűnt túl meghiúsultnak, sőt komótosan feltápászkodott a herceg legszebb karosszékéből, és töltött magának.

– Hercegem – fogott könnyed csevegésbe a pofátlan férj –, szerinted mi a rosszabb, megfulladni vagy felrobbanni?

– A robbantás miatt egy percig se izguljon az úr – nyugtatgatta az ábrándos lelkületű költőt –, szinte biztos, bitófára fog kerülni.

– Azt kétkem – mondta ez a Petrovics, aki olyan hangosan szürcsölgette a herceg saját birtokain főzött szeszes italát, hogy még a Duna-parton is hallották –, miért nem tölt magának, és beszéljük meg ezt az ügyet, mint férfi a férfival – csevegett elegáns könnyedséggel Alexander Petrovics, akinek semmiféle jogalapja nem volt magát férfiként beállítani, de szerencse, hogy Lichtenstein herceg sem állt a helyzet magaslatán. Pont, mint Leopold Bloom, vagy az író, aki mélységesen csalódott a kiadókban. De jelen esetben a rebellis disznót egyáltalán nem érdekelték a könyvszakma hiányosságai, őt sokkal inkább Szendrey Júlia ingatag természete foglalkoztatta. Bezeg Ulysses milyen szerencsés volt az ő Pénelopéjával!

– Neked, hercegem – mondta bőszt tekintettel Petőfi –, a holnap majd egy új nap lesz. Akkor a ma már múlt, ahogy a most pedig jövő, és tegnap már a feledés homályába merül.

Ha létezne narratológiai igazság a földön, akkor most annak kellene következnie: Lichtenstein herceg, Haynau jobb és bal keze, egész egyszerűen idegösszeomlást kapott. De semmi ilyesmi sem történt. Helyette Haynau nyitott be meglehetősen morózus hangulatban, és rögtön üvöltözni kezdett:

– Minden elpótyált rebellissel a tömlöcbe, vagy mindenkit lelövetek!

A herceg és a katonák sápadtan keresték a szászmosolyt, Leopold Bloom tele szájjal röhögött, Petőfi csak legyintett:

– Potomság az egész!